

Герлянд Т.М.
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник
лабораторії технологій професійного навчання
Інститут професійно-технічної освіти НАПН України,
м. Київ, Україна

СТРАТЕГІЧНІ МОЖЛИВОСТІ ПРОЕКТНОГО НАВЧАННЯ УЧНІВ У ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ ПІДГОТОВКИ

Метод проектів органічно поєднується з груповим (cooperative learning) підходом до навчання і завжди припускає рішення якоїсь проблеми, яка передбачає, з одного боку, використання різноманітних методів, засобів навчання, а з іншого – інтегрування знань, умінь з різних галузей науки, техніки, технології, творчих галузей знань. Результати виконаних проектів повинні бути «відчутними», тобто, якщо це теоретична проблема, то конкретне її рішення, якщо практична – має бути конкретний результат, готовий до впровадження.

Особливості використання методу проектів у аграрних закладах професійної освіти наступні:

– наявність значущої в дослідницькому, творчому плані проблеми або завдання, що вимагає інтегрованого знання, шляхів пошуку для її вирішення (наприклад, дослідження певної аграрної проблеми у різних регіонах; створення серії репортажів з проблеми (наприклад, вплив кислотних дощів на навколишнє середовище, на врожайність тощо));

– практична, теоретична, пізнавальна значущість передбачуваних результатів (наприклад, доповідь про стан проблеми, фактори, що впливають на цей стан, тенденції, що прослідковуються у розвитку досліджуваної проблеми; спільний випуск газети, альманаху з репортажами з місця подій; охорона лісу в різних місцевостях, план заходів та ін.);

– самостійна (індивідуальна, парна, групова) діяльність учнів;

– структурування змістовної частини проекту (із зазначенням поетапних результатів);

– використання дослідницьких методів: визначення проблеми, завдань її дослідження, висунення гіпотези рішення, обговорення методів дослідження, оформлення кінцевих результатів, аналіз отриманих даних, підбиття підсумків, корегування, висновки (використання в ході спільного дослідження методу «мозкового штурму», круглого столу, статистичних методів, творчих звітів, переглядів медіа-презентацій та ін.).

Формулюванню цілей проекту варто присвятити спеціальні зусилля, тому що від ретельності виконання цієї частини роботи наполовину залежить успіх всієї справи. Спочатку визначаються загальні цілі, потім поступово вони все більше деталізуються, виходячи на рівень максимально конкретних завдань, що постають перед кожним учасником роботи. Якщо не пошкодувати часу і зусиль на цілепокладання, робота над проектом, в цьому випадку, перетвориться у покрокове досягнення поставлених цілей – від загальних до конкретних.

Умовно можна класифікувати цілі наступним чином:

1. *Когнітивна* – пізнання об'єктів навколишньої реальності; вивчення способів їх вирішення; оволодіння навичками роботи з першоджерелами; постановка експерименту, проведення дослідів.

2. *Організаційна* – оволодіння навичками самоорганізації; вміння ставити перед собою цілі, планувати діяльність; розвивати навички роботи в групі, освоєння техніки ведення дискусії.

3. *Креативна* – творчість, конструювання, моделювання, проектування та ін.

Вибір тематики проектів у різних ситуаціях може бути особистим. В одних випадках, тематика може формулюватися викладачами в рамках затверджених навчальних програм. В інших – висуваються викладачами з урахуванням навчальної ситуації зі свого предмета, професійних інтересів і здібностей учнів. По-третє – тематика проектів може пропонуватися і самими учнями, які орієнтуються при цьому на власні інтереси, не тільки на пізнавальні, а й творчі, прикладні.

Тематика проектів може стосуватися якогось теоретичного питання програми. Частіше, однак, теми проектів, особливо рекомендовані викладачами або майстрами виробничого навчання, відносяться до якогось практичного питання, актуального для професійного навчання в закладах професійної освіти. Так може бути досягнута цілком природна інтеграція знань.

Наприклад, дуже нагальною є проблема екології – забруднення навколишнього середовища відходами. Тематика проектів може бути спрямована на те, як досягти повної переробки всіх відходів? Тут інтегруються предмети екології, хімії, біології, соціології, фізики та ін. Тем для проектів – невичерпна безліч.

Результати виконаних проектів повинні бути матеріальні, тобто належним чином оформлені (відеофільм, альбом, журнал комп'ютерна газета, альманах, медіа-презентація та ін.). У ході вирішення якої-небудь проектної проблеми учнями, як бачимо, доводиться залучати знання й уміння з різних галузей знань: хімії, фізики, іноземної та рідної мов та ін. Здійснені проекти можуть висуватися до захисту на конкурсі «Ярмарок ідей».

Організований навчальний процес все в більшій мірі перетворюється на процес самонавчання: учень самостійно обирає освітню траєкторію в детально розробленому і організованому навчальному середовищі. Працюючи у складі міні-бригади зі створення проекту, він навчається не тільки набувати досвід соціальної взаємодії у творчому колективі однодумців, але й використовує отримані знання у своїй діяльності, інтеріоризуючи (привласнюючи) їх, позначивши тим самим своє становлення як суб'єкта пізнання, розвиваючи всі сторони особистісного «Я» в конкретній навчальній діяльності.